

Original titel: Challenges of Smoking Cessation Among very Socially Vulnerable

Forfattere: MS Liljendahl, MP Jepsen, M Nielsen, H Tønnesen

Tidsskrift: Annals of Case Reports, Volume 9, Issue 5, 2024

Baggrund

Rygestopinterventioner er i vid udstrækningen implementeret verden over, men det er sjældent, at der gives meget opmærksomhed til de udfordringer, som de særligt socialt sårbare individer står over for, og der er i det hele taget sparsom evidens for effekten af rygestopinterventioner til denne målgruppe.

De særligt socialt sårbare grupper ryger i højere grad, begynder tidligere og har mindre succes med deres rygestop sammenlignet med de mere privilegerede grupper. Talrige sociale og adfærdsmæssige faktorer spiller ind på processen med at planlægge og holde et rygestop, og det er afgørende at adressere de barrierer for at undgå at bidrage yderligere til den sociale ulighed i sundhed.

For at adressere disse udfordringer gik fire danske kommuner sammen for at optimere og implementere rygestopinterventioner til de særligt socialt sårbare. Formålet med dette studie var at undersøge erfaringerne med at anvende en intervention specielt designet og struktureret til særligt socialt sårbare individer, med hensyntagen til deres sociale og adfærdsmæssige behov, og rapportere den succesfulde stoprate ved slutningen af interventionen og ved opfølgning efter 6 måneder.

Metode

I rygestopinterventionen, som studiet undersøgte, integrerede de fire kommunerne tværfaglige kompetencer med det formål at håndtere angst og give omfattende støtte til de særligt socialt sårbare deltagere. Forløbene var baseret på en evidensbaseret standardiseret intensiv rygestopintervention (Guld Standard Programmet), som anvendes i det primære sundhedsvæsen. Specielt for forløbene til de særligt socialt sår-

bare var bl.a. at de bestod af 8 møder i 8-9 uger med kontakt mellem møder og remindere om møder, at de blev varetaget af personale med særlige kompetencer til at håndtere målgruppen samt en intensiveret opfølgningsindsats for at understøtte rygestoppet.

Rekruttering til interventionen foregik primært gennem henvisninger fra den sociale sektor, herunder sundhedshuse, støttepersoner, jobcentre, sundhedskoordinatorer og psykiatriske centre.

Studiet anvendte data fra "STOPbasen – tobak & nikotin", hvor valideret information på interventioner for de særligt socialt sårbare individer var tilgængelig mellem 2021 og 2023.

Resultater

I alt var der 37, der deltog i interventionen for de særligt socialt sårbare i perioden 2021 til 2023. I samme periode deltog 26.039 i den standardiserede rygestopintervention.

Deltagerne i den særligt socialt sårbare gruppe røg mere og havde ringere gennemførelse af forløbet sammenlignet med deltagerne i den standardiserede rygestopintervention.

Stopraten i slutningen af interventionen var 29 % for de særligt socialt sårbare, sammenlignet med 51 % for den generelle population af rygere, som desuden var ældre, primært kvinder og uden den særlige sociale sårbarhed.

Ved opfølgningen efter 6 måneder var der 5 (14 %) af de særligt socialt sårbare deltagere, der havde holdt deres rygestop.

Konklusion

Selvom andelen af særligt socialt sårbare, der havde et succesfuldt rygestop, var lille, var det

alligevel bemærkelsesværdigt, at de rent faktisk deltog i en rygestopintervention og at nogle havde succes med deres rygestop, også selvom det for nogen (halvdelen) var midlertidigt.

Rygestopinterventionen for de særligt socialt sårbare grupper er et vigtigt skridt mod at adressere de komplekse barrierer, der er for at stoppe med at ryge blandt individer, der er særligt socialt sårbare. Dog er der fortsat behov for at overkomme de tilbageværende udfordringer med at øge deltagelsen blandt disse individer og optimere forløbenes effekt.